

Małgorzata Łoboz

Tatry Mieczysława Karłowicza. Między romantyzmem a modernizmem

Abstrakt

Treść wykładu będzie próbą odpowiedzi na pytanie o rolę gór (czy wręcz konkretnie Tatr) w refleksji artystycznej Mieczysława Karłowicza – kompozytora, taternika, fotografa i reportażysty, który zginął tragicznie, przygnieciony lawiną pod Kościelcem, 8 lutego 1909 roku.

Przedstawione w wykładzie fragmenty korespondencji oraz ustalenia biograficzne bezsprzecznie dowodzą, że Tatry stały się dla młodego artysty doświadczeniem egzystencjalnym, celem pokonywania własnych słabości. Zostaną omówione najpopularniejsze utwory muzyczne, łączone przez interpretatorów z emocjami wobec gór i dokonania taternickimi Karłowicza. Odwołania do wybranych pieśni (skomponowanych do słów Kazimierza Przerwy-Tetmajera) potwierdzą, że najważniejszą rolę odgrywa w tych utworach emocjonalno-nastrojowy sztafaż pejzażowy oraz że dla obu artystów pomniki natury są rodzajem nowej religii, w której upatrywać należy źródeł fascynacji Tatrami.

Miłość Karłowicza do gór zainicjowała nowy projekt egzystencjalny w jego życiu. W obawie, że nie osiągnie wyżyn kariery muzycznej – nosił się z zamiarem porzucenia muzyki na rzecz fotografii artystycznej z zaakcentowaniem pejzaży tatrzańskich. Fotografie te noszą znamiona estetyki ówczesnego malarstwa pejzażowego.

Literackim przejawem Karłowiczowskiej fascynacji Tatrami są jego pisma – notatki, relacje, wrażenia z wędrowek po Tatrach, w których – podobnie jak w dziedzinie muzyki i wyobraźni plastycznej – wyraźne są nawiązania do romantycznej koncepcji natury. Neoromantyczna konwencja, obecna we wszystkich dziedzinach twórczej działalności Karłowicza, wyznacza istotne kierunki interpretacyjne dorobku kompozytora.